

महाराष्ट्र राज्य व्यवसाय शिक्षण परिक्षा
मंडळामार्फत राबविणा-या संस्थेतील
अभ्यासक्रम नूतनीकरण करण्यास शैक्षणिक
वर्ष सन २०१४-१५ च्या मान्यतेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: व्हीओसी -२०१४/प्र.क्र.१२६/व्यशि-४ ,
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-४०००३२
तारीख: ०५ ऑगस्ट, २०१४.

संदर्भ :-

- १) उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मुंबई शासन निर्णय क्र. व्हीओसी/२००४/(३३६/०४)/व्यशि ४,
दि. २ सप्टेंबर २००५.
- २) उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मुंबई शासन निर्णय क्र. व्हीओसी/२०१२/५९१/२४५(क)/व्यशि ४,
दि. २८/०९/२०१२.

प्रस्तावना :-

महाराष्ट्र राज्य व्यवसाय शिक्षण परिक्षा मंडळाचे मार्फत ६ महिने, १ वर्ष व २ वर्ष कालावधीचे अंशकालीन व पूर्णवेळ स्वरूपाचे येतात. हे अभ्यासक्रम राबविण्यासाठी विविध संस्थांना मंडळामार्फत मान्यता देण्यात येते. मान्यता देण्यात येणा-या संस्थांनी प्रतिवर्षी मंडळाचे अभ्यासक्रमाचे नूतनीकरण करून घेणे आवश्यक असते. तथापि असे निर्दर्शनास आले आहे की, संदर्भाधीन शासन निर्णयान्वये लागू केलेल्या अटींची पुरतता ब-याच संस्थांकडून पुरतता केली जात नाही. त्या अनुषंगाने महाराष्ट्र राज्य व्यवसाय शिक्षण व परीक्षा मंडळ मुंबई यांच्या सन २०१४-१५ पासून विविध अभ्यासक्रम राबविणाऱ्या संस्थेमधील अभ्यासक्रमाच्या नुतनीकरणास मान्यता देण्याचा प्रस्ताव विचाराधीन होता.

शासन निर्णय :-

महाराष्ट्र राज्य व्यवसाय शिक्षण परीक्षा मंडळ मुंबई यांचे अभ्यासक्रम ज्या संस्थांमध्ये राबविण्यात येतात. त्या संस्थांनी खालील बाबींची पूर्तता करूनच अशा संस्थांच्या नुतनीकरण प्रस्तावास मान्यता देणे देण्यात यावी असा निर्णय शासनाने घेतला आहे.

- सदर संस्थेच्या प्रत्येक अभ्यासक्रमाची प्रवेश क्षमता व्यवहार्यता व दर्जा याचा विचार करून शहरी भागामध्ये ५०% व ग्रामीण भागात ४०% एवढी प्रवेशाची अट ठेवण्यात येत आहे. संबंधित संस्थेमध्ये जे विद्यार्थी प्रवेशित होतील त्यापैकी कमीत कमी ८० % विद्यार्थ्यांनी परिक्षेला बसणे अनिवार्य राहिल. तथापि या संस्थेमधील प्रवेशित विद्यार्थ्यांच्या संख्येप्रमाणे किमान ६०% पेक्षा अधिक निकाल लावणे आवश्यक राहील, या अटीमध्ये कोणत्याही प्रकारची शिथिलता मान्य करता येणार नाही.
- संबंधित संस्थेस महाराष्ट्र राज्य व्यवसाय शिक्षण परीक्षा मंडळाचे अभ्यासक्रम चालविण्यासाठी मान्यता देण्यापूर्वी मंडळाने निर्देशित केलेले निकष व मानकाची पूर्तता होणे आवश्यक आहे. या संदर्भात मान्यता देण्यापूर्वी संबंधित संस्थेमध्ये पायाभूत सुविधा आहे किंवा नाही याबाबतचे निरीक्षण महाराष्ट्र राज्य व्यवसाय शिक्षण परिक्षा मंडळाचे मार्फत केल्यानंतरच अशा संस्थांना मुदतवाढ देणे शक्य होईल. त्याचप्रमाणे अशा संस्थांची दर ३ वर्षांनी फेर तपासणी करण्यात येईल.
- जर मंडळाचे निकषानुसार संबंधित संस्थांकडे पायाभूत सुविधा तसेच प्रशिक्षित शिक्षक वर्ग व निकालाची किमान सरासरी ६०% एवढी सतत ३ वर्षे नसेल तर, अशा संस्थांची मान्यता रद्द करण्यात यावी.
- संबंधित संस्थांमध्ये प्रवेशित मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांची शिष्यवृत्ती त्यांचे वैयक्तिक बँक खाते उघडून व ते UID शी निगडीत (Linked) करून विद्यार्थ्यांची शिष्यवृत्तीची रक्कम जमा करणे आवश्यक राहील. विद्यार्थ्यांना प्राप्त होणारी शिष्यवृत्तीची रक्कम कोणत्याही परिस्थितीत संस्थेच्या खात्यामध्ये जमा करता येणार नाही.
- सदर संस्थेमध्ये शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांची शिष्यवृत्ती रक्कम त्यांच्या वैयक्तिक बँक खात्यामध्ये जमा करण्याबाबतची विनंती सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग , आदिवासी विकास विभाग तसेच अल्पसंख्यांक विकास विभागाकडे करण्यात यावी.
- महाराष्ट्र राज्य व्यवसाय शिक्षण परीक्षा मंडळाच्या अभ्यासक्रमामध्ये प्रवेशित आणि उत्तीर्ण होणाऱ्या विद्यार्थ्यांची नोंदणी महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास मंडळाच्या (MSSDM) वेब पोर्टलशी लिंक करणे अनिवार्य राहील.

- सदर संस्थेमधील शिक्षण घेऊन बाहेर पडलेल्या विद्यार्थ्यांना कोणत्या क्षेत्रामध्ये नोकरीची संधी प्राप्त झाली आहे किंवा किती मुलांनी स्वयं रोजगार निर्मिती केली आहे. या बाबतचा गेल्या ५ वर्षांचा तपशील सादर करणे आवश्यक राहील.
- जर संबंधित संस्थांनी विहित निकषांची पूर्तता व उपरोक्त अटीचे अनुपालन केले नाही तर अशा संस्थांच्याविरुद्ध शासनाच्या विहित कायद्यातील तरतुदीप्रमाणे दंडात्मक कार्यवाही करण्यात येईल.

संबंधित संस्थामधील अभ्यासक्रम तसेच वरील अटींची पूर्तता करण्याची जबाबदारी संबंधित संस्थेची असून त्याप्रमाणे त्यांची नुतनीकरण करण्याची विनंती फक्त २०१४-१५ या शैक्षणिक वर्षापूरती परवानगी देण्यात येत आहे. मात्र पुढील नुतनीकरण करण्यापूर्वी सर्व संबंधित संस्थांमधील पायाभूत सुविधा व सर्व निकषा बरोबरच DGET/ राज्य शासनाच्या सुधारित अभ्यासक्रमाचे निकष आणि वरील अटी या संस्थांनी पूर्ण केल्याशिवाय पुढील नुतनीकरण करण्यास मान्यता देता येणार नाही.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०१४०८०५१६०१४६०२०८ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(रा. गो. जाधव)

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. संचालक,(व्यवसाय शिक्षण) व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
२. संचालक,(प्रशिक्षण) व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
३. आयुक्त, रोजगार व स्वयंरोजगार विभाग , महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

४. अध्यक्ष/सचिव महाराष्ट्र राज्य व्यवसाय शिक्षण परीक्षा मंडळ, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
५. सहसंचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण कार्यालय, मुंबई, पुणे, नाशिक, अमरावती, नागपूर, औरंगाबाद (संचालनालयामार्फत)
६. सर्व जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकारी (संचालनालयामार्फत).
७. मा.मंत्री (उच्च व तंत्र शिक्षण) यांचे खाजगी सचिव.
८. मा. राज्यमंत्री (उच्च व तंत्र शिक्षण) यांचे खाजगी सचिव.
९. वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१०. नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
११. शालेय शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१२. सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१३. आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१४. अल्पसंख्याक विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१५. निवडनस्ती, व्यशि-४